

SVEPRISUTNO JEDINSTVENO DIGITALNO TRŽIŠTE

Jedinstveno digitalno tržište jedno je od područja napretka koja najviše obećavaju i koja predstavljaju najveći izazov, a poboljšanjem učinkovitosti moglo bi stvoriti dobit od 415 milijardi EUR. Zahvaljujući njemu otvaraju se nove prilike za pospješivanje gospodarstva uz pomoć e-trgovine, a istovremeno se poduzećima olakšava ostvarivanje administrativne i financijske sukladnost te se jača položaj korisnika zahvaljujući e-upravi. Tržišne i javne usluge razvijene u okviru jedinstvenog digitalnog tržišta prelaze s fiksnih na mobilne platforme i sve su više sveprisutne, nudeći pristup informacijama i sadržaju u svakom trenutku, na svakom mjestu i na svakom uređaju (sveprisutna trgovina i sveprisutna uprava). Taj napredak zahtijeva regulatorni okvir koji pogoduje razvoju računalstva u oblaku, povezivosti mobilnih podataka neovisno o državnim granicama i pojednostavljenom pristupu informacijama i sadržajima, štiteći pritom privatnost, osobne podatke, kibersigurnost i neutralnost mreže.

PRAVNA OSNOVA

Članak 4. stavak 2. točka (a) te članci 26., 27., 114. i 115. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU).

CILJEVI

Cilj jedinstvenog digitalnog tržišta u osnovi je uklanjanje nacionalnih prepreka za transakcije koje se odvijaju preko interneta. Temelji se na ideji zajedničkog tržišta čiji je cilj ukloniti trgovinske prepreke između država članica radi povećanja gospodarskog blagostanja i ostvarenja „sve tješnje povezane unije između naroda Europe”, koja je potom razvijena u ideju unutarnjeg tržišta definiranog kao „područje bez unutarnjih granica na kojem se osigurava slobodno kretanje robe, osoba, usluga i kapitala”. Nakon Lisabonske strategije^[1] uslijedila je strategija Europa 2020. u okviru koje je uvedena Digitalna agenda za Europu^[2] kao jedna od sedam vodećih inicijativa, čime se prepoznaje ključna uloga uporabe informacijske i komunikacijske tehnologije koja će biti potrebna kako bi EU ostvario svoje ambicije za 2020. (2.3.3.). Komisija je u svojoj Strategiji jedinstvenog digitalnog tržišta prepoznala jedinstveno digitalno tržište kao prioritet^[3].

Jedinstvenim digitalnim tržištem otvara se mogućnost poboljšanja pristupa informacijama, poboljšanja učinkovitosti u smislu smanjenja troškova transakcija, dematerijalizacije potrošnje i smanjenja ekološkog otiska te mogućnost uvođenja poboljšanih poslovnih i administrativnih

[1] Cilj Lisabonske strategije bio je učiniti EU „najkonkurentnijim i najdinamičnijim svjetskim gospodarstvom temeljenim na znanju, sposobnim za održiv gospodarski rast s više radnih mjesta i s boljim radnim mjestima te s većom socijalnom kohezijom”.

[2] <http://ec.europa.eu/digital-agenda/>

[3] Komunikacija Komisije pod naslovom „Strategija jedinstvenog digitalnog tržišta za Europu” (COM(2015)0192).

Vidi i dodatne dokumente koji su objavljeni u okviru priopćenja za tisak na sljedećoj poveznici: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-15-4919_hr.htm. Informacije o relevantnim javnim savjetovanjima (otvorenim, planiranim i zatvorenim) mogu se pronaći na sljedećoj poveznici: <https://ec.europa.eu/digital-agenda/en/consultations>

modela^[4]. Jačanje e-trgovine donosi opipljivu korist potrošačima, u vidu novih proizvoda koji se brzo razvijaju, nižih cijena, većeg izbora te kvalitetnije robe i usluga, zahvaljujući prekograničnoj trgovini i lakšem uspoređivanju ponuda^[5]. Šira primjena usluga e-uprave omogućuje građanima i poduzećima lakše ispunjavanje zahtjeva i obveza na internetu te pristup radnim mjestima i poslovnim prilikama^[6].

Pregled cijene nedjelovanja na europskoj razini i studija Odbora Parlamenta za unutarnje tržište i zaštitu potrošača (IMCO) pod naslovom „Doprinos unutarnjeg tržišta i zaštite potrošača rastu” pokazali su da bi jedinstveno digitalno tržište BDP-u 28 država članica EU-a moglo donijeti oko 415 milijardi EUR^[7]. U određenim bi političkim područjima, zahvaljujući npr. uvođenju računalstva u oblaku, 80 % organizacija moglo smanjiti troškove za 10 % do 20 %. Druge pogodnosti uključuju poboljšani mobilni rad (46 %), produktivnost (41 %) i standardizaciju (35 %), ali i nove poslovne mogućnosti (33 %) te nova tržišta (32 %)^[8]. Osjetljive skupine (starije osobe, osobe sa smanjenom pokretljivošću, izolirano stanovništvo ruralnih područja, osobe slabe kupovne moći) mogu imati posebnu korist od jedinstvenog digitalnog tržišta, te će se EU tako moći bolje nositi s demografskim izazovima današnjice^[9].

POSTIGNUĆA

Novi poticaj europskom gospodarstvu zahvaljujući jedinstvenom digitalnom tržištu: s obzirom na to da potencijal unutarnjeg tržišta i dalje nije u potpunosti iskorišten, Parlament, Vijeće i Komisija nastoje mu dati novi poticaj i staviti javnost, potrošače te mala i srednja poduzeća u središte politike jedinstvenog tržišta^[10]. Jedinstveno digitalno tržište ima središnju ulogu u tim naporima.

U svojoj komunikaciji naslovljenoj „Europa 2020. – Strategija za pametan, održiv i uključiv rast” (COM(2010)2020) Komisija je predstavila sedam vodećih inicijativa, uključujući Digitalnu agendu, kojima je cilj „pretvoriti Europu u pametno, održivo i uključivo gospodarstvo koje omogućuje visoku razinu zaposlenosti, produktivnosti i socijalne kohezije”.

Uz strategiju Europa 2020., Komisija je u svibnju 2010. objavila izvješće pod nazivom „Nova strategija za jedinstveno tržište u službi europskog gospodarstva i društva” u cilju razvoja sveobuhvatne strategije jedinstvenog tržišta koja bi obuhvaćala sve predmetne politike, uključujući i digitalnu politiku. U njemu se također iznosi nekoliko inicijativa kojima je cilj poduprijeti jedinstveno tržište uklanjanjem prepreka. Navedene komunikacije Komisije i Rezolucija Parlamenta od 20. svibnja 2010. o realizaciji jedinstvenog tržišta za

[4]Vidi studiju pod nazivom „Internetski prijenos i internetski pristup sadržaju i uslugama” koja je pripremljena 2014. za Odbor Parlamenta za unutarnje tržište i zaštitu potrošača:

[http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/etudes/2014/492435/IPOL-IMCO_ET\(2014\)492435_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/etudes/2014/492435/IPOL-IMCO_ET(2014)492435_EN.pdf)

[5]Za procjenu koristi nedavnih inicijativa vidi: „Plan za jedinstveno digitalno tržište”, briefing pripremljen za Odbor Parlamenta za unutarnje tržište i zaštitu potrošača (2012.), <http://www.europarl.europa.eu/document/activities/cont/201209/20120914ATT51402/20120914ATT51402EN.pdf>

[6]Vidi studiju pod nazivom „Europska jedinstvena kontaktna točka” koja je pripremljena 2013. za Odbor Parlamenta za unutarnje tržište i zaštitu potrošača, [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/etudes/2013/507453/IPOL-IMCO_ET\(2013\)507453_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/etudes/2013/507453/IPOL-IMCO_ET(2013)507453_EN.pdf)

[7]Vidi studiju pod naslovom „Doprinos unutarnjeg tržišta i zaštite potrošača rastu” koja je pripremljena 2013. za Odbor Parlamenta za unutarnje tržište i zaštitu potrošača, Resorni odjel A, 2014. [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2014/518762/IPOL_STU\(2014\)518762_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2014/518762/IPOL_STU(2014)518762_EN.pdf) i [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2015/536364/EPRS_STU\(2015\)536364_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2015/536364/EPRS_STU(2015)536364_EN.pdf)

[8]Komunikacija Komisije naslovljena „Oslobađanje potencijala računalstva u oblaku u Europi” (COM(2012)0529).

[9]Komunikacija Komisije naslovljena „Skladan okvir za uspostavu povjerenja u jedinstveno digitalno tržište za elektroničko trgovanje i mrežne usluge” (COM(2011)0942).

[10]Prijašnjim naporima pokušalo se poboljšati funkcioniranje unutarnjeg tržišta i osigurati zaštitu potrošača s pomoću, npr.: Direktive o zaštiti podataka (95/46/EZ); o Prijedlogu opće uredbe o zaštiti podataka iz 2012. trenutno se raspravlja u Parlamentu), Direktive o elektroničkoj trgovini (2000/31/EZ), paketa o telekomunikacijama, uključujući Direktivu o privatnosti i elektroničkim komunikacijama (2002/58/EZ), Direktivu o platnim uslugama (2007/64/EZ), Direktivu o pravima potrošača (2011/83/EU) i Uredbu o roamingu (531/2012).

potrošače i građane^[11] stvorile su uvjete za Komunikaciju pod naslovom „Prema aktu o jedinstvenom tržištu” ([COM\(2010\)0608](#)) u kojoj je Komisija predstavila niz mjera osmišljenih kako bi se pospješilo gospodarstvo EU-a i otvorila radna mjesta. Nakon komunikacije od 11. siječnja 2012. pod naslovom „Skladan okvir za izgradnju povjerenja u jedinstveno digitalno tržište za elektroničku trgovinu i internetske usluge” ([COM\(2011\)0942](#)), Komisija je u lipnju 2012. objavila komunikaciju pod naslovom „Bolje upravljanje jedinstvenim tržištem” ([COM\(2012\)0259](#)). U njoj se predlaže stavljanje naglaska na sektore s najvećim potencijalom rasta, uključujući mrežne industrije (npr. energetika i telekomunikacije).

U rujnu 2012. Komisija je objavila komunikaciju pod nazivom „Ostvarivanje potencijala računalstva u oblaku u Europi” u kojoj kao ključne mjere predlaže sljedeće: (1) rješavanje kaosa u području standarda, (2) jamčenje sigurnih i poštenih ugovornih uvjeta i (3) uspostavu europskog partnerstva u području računalstva u oblaku radi poticanja inovacija i rasta u javnom sektoru. Cilj joj je bio na taj način riješiti pitanja kao što su rascjepkanost jedinstvenog digitalnog tržišta te komplicirani ugovorni okviri ([COM\(2012\)0529](#)).

U listopadu 2012. Komisija je predstavila drugi niz prijedloga, Akt o jedinstvenom tržištu II ([COM\(2012\)0573](#)), koji se sastoji od 12 ključnih mjera usredotočenih na četiri glavna pokretača rasta, zapošljavanja i povjerenja: a to su integrirane mreže, prekogranična mobilnost građana i poslovnih subjekata, digitalno gospodarstvo i mjere kojima se jača kohezija i povećavaju pogodnosti za potrošače.

Dana 6. svibnja 2015. Komisija je donijela Strategiju jedinstvenog digitalnog tržišta koja se zasniva na trima temeljnim stupovima: (1) boljem pristupu digitalnoj robi i uslugama za potrošače i poduzeća diljem Europe; (2) stvaranju odgovarajućeg okruženja i jednakih uvjeta za sve u cilju procvata digitalnih mreža i inovativnih usluga; (3) iskorištavanju punog potencijala za rast digitalnog gospodarstva. Komisija je u okviru tih stupova izradila plan koji obuhvaća 16 ključnih mjera koje se moraju pokrenuti do kraja 2016. godine^[12]. Kako bi se omogućilo mjerenje napretka koji Europa ostvaruje prema digitalnom gospodarstvu i društvu Komisija je uspostavila internetski alat pod nazivom „Indeks gospodarske i društvene digitalizacije”^[13] (DESI). Njime je obuhvaćeno pet relevantnih pokazatelja za aktualni skup digitalnih politika u Europi, čime je omogućen pregled ostvarenih rezultata u svakoj državi članici. Komisija je nakon objave strategije podnijela niz zakonodavnih prijedloga čiji je cilj uspostava jedinstvenog digitalnog tržišta. Novi zakonodavni prijedlozi usmjereni su na rješavanje pitanja kao što su neopravdano geografsko blokiranje^[14], usluge prekogranične dostave paketa^[15], prekogranična prenosivost usluga internetskog sadržaja^[16], revizija Uredbe o suradnji u zaštiti potrošača^[17], audiovizualne medijske usluge^[18], ugovori o prodaji robe na internetu i drugoj prodaji robe na

[11]SL C 161 E, 31.5.2011., str. 84.

[12]Komunikacija Komisije pod naslovom „Strategija jedinstvenog digitalnog tržišta za Europu” ([COM\(2015\)0192](#)). Vidi i dodatne dokumente koji su objavljeni u okviru priopćenja za tisak na sljedećoj poveznici: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-15-4919_hr.htm. Informacije o relevantnim javnim savjetovanjima (otvorenim, planiranim i zatvorenim) mogu se pronaći na sljedećoj poveznici: <https://ec.europa.eu/digital-agenda/en/consultations>.

[13]http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-16-385_en.htm

[14]Prijedlog uredbe o rješavanju problema geografskog blokiranja i drugih oblika diskriminacije na unutarnjem tržištu na temelju nacionalnosti, mjesta boravišta ili mjesta poslovnog nastana klijenata, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=CELEX:52016PC0289>

[15]Prijedlog uredbe o uslugama prekogranične dostave paketa <https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2016/HR/1-2016-285-HR-F1-1.PDF>

[16]Prijedlog uredbe o osiguravanju prekogranične prenosivosti usluga internetskog sadržaja na unutarnjem tržištu <https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2015/HR/1-2015-627-HR-F1-1.PDF>

[17]Prijedlog uredbe o suradnji između nacionalnih tijela odgovornih za provedbu zakona o zaštiti potrošača (2016/0148 (COD)), <https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2016/HR/1-2016-283-HR-F1-1.PDF>

[18]Prijedlog direktive Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni Direktive 2010/13/EU o koordinaciji određenih odredaba utvrđenih zakonima i drugim propisima u državama članicama o pružanju audiovizualnih medijskih usluga u pogledu promjenjivog stanja na tržištu (COM(2016) 0287).

daljinu^[19] i ugovori o isporuci digitalnog sadržaja^[20]. Komisija je također objavila komunikacije u kojima se objašnjava budući politički pristup, npr. u pogledu internetskih platformi^[21].

ULOGA EUROPSKOG PARLAMENTA

Parlament ima vodeću ulogu u oživljavanju unutarnjeg tržišta i snažan je zagovaratelj jedinstvenog digitalnog tržišta te ima središnju ulogu u definiranju programa rada za to područje^[22].

U svojoj rezoluciji od 20. travnja 2012. naslovljenoj „Konkurentno jedinstveno digitalno tržište # e-uprava kao predvodnica”^[23] istaknuo je potrebu za jasnim i dosljednim pravnim okvirom za uzajamno prepoznavanje elektroničke provjere identiteta, identifikacije i potpisa, što je potrebno kako bi prekogranične administrativne usluge mogle funkcionirati u cijelom EU-u.

Parlament je 11. prosinca 2012. donio dvije nezakonodavne rezolucije o unutarnjem tržištu, jednu o uspostavi jedinstvenog digitalnog tržišta^[24], a drugu o strategiji za digitalnu slobodu u vanjskoj politici EU-a^[25]. Cilj tih rezolucija bio je razvoj politike i prakse u svrhu uspostave stvarnog jedinstvenog digitalnog tržišta u EU-u kako bi se moglo izići na kraj s 27 različitih skupova pravila u ključnim područjima kao što su PDV, poštanske usluge i prava intelektualnog vlasništva. Povezivanje malih i srednjih poduzeća s digitalnom revolucijom preko istinske, dobro razvijene i paneuropske e-trgovine jedna je od preporuka danih Komisiji i Vijeću u svrhu otklanjanja digitalnih barijera među državama članicama.

Parlament je 4. srpnja 2013. donio još jednu rezoluciju o ostvarenju jedinstvenog digitalnog tržišta^[26] u kojoj je naglasak stavljen na iskorištavanje punog potencijala jedinstvenog digitalnog tržišta, rješavanje problema nedostatka potrebnih vještina, izgradnju povjerenja potrošača i sigurnosti, stvaranje privlačne legalne ponude digitalnog sadržaja, uspostavu usluga mobilnosti i jačanje međunarodne dimenzije. U toj su rezoluciji sadržane političke smjernice koje je Komisija zatim primijenila u svojoj Strategiji jedinstvenog digitalnog tržišta. Postignuća Parlamenta u digitalnom sektoru nadograđuju se na pripremni rad Radne skupine za e-trgovinu i jedinstveno digitalno tržište kojom predsjedava zastupnica Róza Gräfin von Thun und Hohenstein.

Kao odgovor na Strategiju jedinstvenog digitalnog tržišta Parlament je 19. siječnja 2016. donio rezoluciju o aktu „Prema jedinstvenom digitalnom tržištu”^[27] kojom poziva Komisiju da stane na kraj neopravdanom uskraćivanju pristupa na temelju lokacije, da poboljša pristup robi i uslugama za potrošače u EU-u, da zajamči jednaku razinu zaštite potrošača otpornu na promjene u budućnosti bez obzira na to je li digitalni sadržaj kupljen na internetu ili izvan njega, da pronađe inovativna rješenja za prekograničnu dostavu paketa kako bi se poboljšale usluge i smanjili troškovi, da ukloni prepreke za mala i srednja poduzeća, novoosnovana poduzeća i rastuća poduzeća te da iskoristi mogućnosti koje se otvaraju zahvaljujući novim informacijskim

[19]Prijedlog direktive Europskog parlamenta i Vijeća o određenim aspektima ugovora o prodaji robe na internetu i drugoj prodaji robe na daljinu (COM(2015) 0635) - [2015/0288 \(COD\)](#), <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?qid=1450431933547&uri=CELEX:52015PC0635>

[20]Prijedlog direktive Europskog parlamenta i Vijeća o određenim aspektima ugovora o isporuci digitalnog sadržaja (COM(2015) 0634 — [2015/0287\(COD\)](#), <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?qid=1450431933547&uri=CELEX:52015PC0634>

[21]Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija – Internetske platforme i jedinstveno digitalno tržište: Mogućnosti i izazovi za Europu ([COM\(2016\)288](#)), <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?qid=1477044338142&uri=CELEX:52016DC0288>

[22]Za interaktivni pregled parlamentarnih zakonodavnih aktivnosti u području jedinstvenog digitalnog tržišta vidi: [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/ATAG/2015/542204/IPOL_ATAG\(2015\)542204_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/ATAG/2015/542204/IPOL_ATAG(2015)542204_EN.pdf)

[23]Usvojeni tekstovi, [P7_TA\(2012\)0140](#).

[24]Usvojeni tekstovi, [P7_TA\(2012\)0468](#).

[25]Usvojeni tekstovi, [P7_TA\(2012\)0470](#).

[26]Usvojeni tekstovi, [P7_TA\(2013\)0327](#).

[27]Usvojeni tekstovi, [P8_TA\(2016\)0009](#).

i komunikacijskim tehnologijama kao što su veliki podaci, računalstvo u oblaku, internet stvari i 3D ispis. Parlament je ustvrdio da bi prema internetskim platformama (npr. tražilice, trgovine aplikacija) trebalo zadržati politiku pogodnu za razvoj inovacija kojom se olakšava pristup tržištu te se zalagao za reviziju Direktive o privatnosti i elektroničkim komunikacijama kako bi se osigurala dosljednost njezinih odredbi s novim pravilima EU-a o zaštiti podataka.

Parlament doprinosi ostvarenju jedinstvenog digitalnog tržišta pojačanom zakonodavnom aktivnošću. Najnovije zakonodavstvo obuhvaća sljedeća područja: uvođenje jamstava za neutralnost mreže; smanjenje tarifa za roaming, što je rezultiralo uklanjanjem naknada za podatkovni roaming 15. lipnja 2017.^[28]; te donošenje Direktive o mjerama za smanjenje troškova postavljanja elektroničkih komunikacijskih mreža velikih brzina^[29], Uredbe o elektroničkoj identifikaciji i uslugama povjerenja za elektroničke transakcije na unutarnjem tržištu^[30] i Direktive o europskim pravilima o kibersigurnosti^[31]. Kada je riječ o paketu o zaštiti podataka^[32], Uredba (EU) 2016/679 i Direktiva (EU) 2016/680 objavljene su u Službenom listu Europske unije 4. svibnja 2016.^[33] Tim se dokumentima građanima jamči jednostavniji pristup vlastitim osobnim podacima i informacijama o načinu obrade podataka, pravo na prenosivost podataka, pravo na obavijest o provalama u osobne podatke te je razjašnjeno „pravo na zaborav“^[34]. Uredba će se primjenjivati od 25. svibnja 2018. Države članice Direktivu moraju prenijeti u svoje nacionalno zakonodavstvo do 6. svibnja 2018.^[35] Parlament je trenutačno u fazi opsežnog zakonodavnog rada na prijedlozima podnesenima kao nastavak na Strategiju jedinstvenog digitalnog tržišta i na rezoluciju Parlamenta o aktu „Prema jedinstvenom digitalnom tržištu“^[36].

Istraživanja koja je naručio Parlament pokazala su da jedinstveno digitalno tržište ima znatan potencijal za smanjenje troškova i prepreka u Europi za građane i poduzeća^[37], čime se ostvaruje „zeleno“^[38] i više socijalno orijentirano^[39] europsko gospodarstvo. U Europi se znatan dio tog potencijala može ostvariti razvijanjem e-uprave i povezanih usluga kao što je e-zdravstvo^[40].

Nedavno provedeno istraživanje pokazuje da će aktualni proces Brexita dovesti do znatne nesigurnosti i da će imati negativne posljedice na jedinstveno tržište i prava europskih građana na jedinstvenom digitalnom tržištu^[41]. Parlament će morati preuzeti važnu ulogu kako bi zajamčio demokratski legitimitet i poštovanje prava građana u tom procesu^[42].

[28]SL L 310, 26.11.2015, str. 1.; SL C 261 E, 10.9.2013., str. 54.

[29]SL L 155, 23.5.2014., str. 1.

[30]SL L 257, 28.8.2014., str. 73.

[31]Direktiva (EU) 2016/1148 Europskog parlamenta i Vijeća od 6. srpnja 2016. o mjerama za visoku zajedničku razinu sigurnosti mrežnih i informacijskih sustava širom Unije.

[32][http://www.europarl.europa.eu/oeil/popups/ficheprocedure.do?reference=2012/0011\(COD\)&l=en](http://www.europarl.europa.eu/oeil/popups/ficheprocedure.do?reference=2012/0011(COD)&l=en)

[33]<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2016:119:FULL&from=HR>

[34]http://europa.eu/rapid/press-release_IP-15-6321_hr.pdf

[35]<http://ec.europa.eu/justice/data-protection/>

[36]Usvojeni tekstovi, [P8_TA\(2016\)0009](#).

[37]Studija na temu „Smanjenje troškova i prepreka za poduzeća na jedinstvenom tržištu” (2016.) koju su za Odbor IMCO izradili Resorni odjel A i London Economics, [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2016/578966/IPOL_STU\(2016\)578966_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2016/578966/IPOL_STU(2016)578966_EN.pdf)

[38]Studija na temu „Duži životni vijek proizvoda” (2016.) koju su za Odbor IMCO izradili Resorni odjel A i nizozemska organizacija za primijenjeno znanstveno istraživanje (TNO).

[39]Studija na temu „Socijalno gospodarstvo” (2016.) koju su za Odbor IMCO izradili Resorni odjel A i Optimity Advisors, [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2016/578969/IPOL_STU\(2016\)578969_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2016/578969/IPOL_STU(2016)578969_EN.pdf)

[40]Studija na temu „Sveprisutni razvoj jedinstvenog digitalnog tržišta” (2013.) koju su za Odbor IMCO izradili Resorni odjel A i konzorcij koji čine WIK, RAND i TNO. [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/2013/507481/IPOL-IMCO_ET\(2013\)507481_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/2013/507481/IPOL-IMCO_ET(2013)507481_EN.pdf)

[41]Repasi R., Radionica o posljedicama Brexita, 2017., [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2017/602052/IPOL_STU\(2017\)602052_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2017/602052/IPOL_STU(2017)602052_EN.pdf) i Eeckhout P., Posljedice Brexita za carinsku uniju i pravnu stečevinu o unutarnjem tržištu za robu, 2017., [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2017/602053/IPOL_BRI\(2017\)602053_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2017/602053/IPOL_BRI(2017)602053_EN.pdf)

[42]Stoll P.T., Uloga i ovlasti Europskog parlamenta u procesu Brexita, 2017., [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2017/602054/IPOL_IDA\(2017\)602054_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2017/602054/IPOL_IDA(2017)602054_EN.pdf)

Mariusz Maciejewski
10/2018